

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: Kž-rz 6/2019-4

REPUBLIKA HRVATSKA
R J E Š E N J E

Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Ileane Vinja kao predsjednice vijeća te Ranka Marijana, Melite Božičević-Grbić, Vesne Vrbetić i Perice Rosandića kao članova vijeća, uz sudjelovanje više sudske savjetnice Maje Ivanović Stilinović kao zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv opt. M. K., zbog kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 53/91., 39/92., 91/92., 31/93. – pročišćeni tekst, 35/93. – ispravak, 108/95., 16/96. – pročišćeni tekst i 28/96. – dalje: OKZRH), odlučujući o žalbi opt. M. K. podnesenoj protiv presude Županijskog suda u Rijeci od 14. prosinca 2018. broj K-Rz-1/17-57, u sjednici održanoj 19. prosinca 2019.,

r i j e š i o j e:

I. U povodu žalbe opt. M. K., a po službenoj dužnosti, ukida se pobijana presuda, te se predmet upućuje prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje i odluku.

II. Usljed odluke pod I., žalba opt. M. K. je bespredmetna.

Obrazloženje

Pobijanom je presudom opt. M. K., u odsutnosti, proglašen krivim zbog kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. OKZRH, te je na temelju citirane zakonske odredbe osuđen na kaznu zatvora u trajanju dvanaest godina. Primjenom čl. 148. st. 1. u vezi s čl. 145. st. 1. i 2. toč. 1., 6. i 7. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“ broj 152/08., 76/09., 80/11., 121/11. – pročišćeni tekst, 91/12. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14. i 70/17. – dalje: ZKP/08.) optuženiku je naloženo plaćanje troškova kaznenog postupka u ukupnom iznosu 3.030,00 kuna, dok će o ostalim troškovima biti doneseno posebno rješenje.

Protiv te presude žalbu je podnio opt. M. K., po branitelju M. K., odvjetniku iz R., zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 3. i čl. 468. st. 1. toč. 11. ZKP/08. te zbog odluke o kazni. Predlaže pobijanu presudu preinačiti i optuženika osloboditi optužbe ili pobijanu presudu ukinuti i predmet uputiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje i odluku.

Odgovor na žalbu nije podnesen.

Spis je, sukladno čl. 474. st. 1. ZKP/08., prije dostave sucu izvjestitelju bio dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

U povodu podnesene žalbe, ispitujući pobijanu presudu po službenoj dužnosti u skladu s čl. 476. st. 1. toč. 1. ZKP/08., Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao drugostupanjski sud, utvrdio je da je izreka pobijane presude proturječna sama sebi i razlozima presude, zbog čega se ta presuda ne može ispitati, čime je počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 11. ZKP/08.

S obzirom da žalitelj, neovisno o istaknutim žalbenim osnovama, polemizira sa utvrđenim činjeničnim stanjem, njegova je žalba, za sada, bespredmetna.

Ispitujući pobijanu presudu po službenoj dužnosti utvrđeno je kako je optuženik proglašen krivim što je „... u mjesecu listopada 1993. ... na području K. ... za vrijeme oružane agresije tzv. JNA i paravojskih postrojbi tzv. SAO Krajine na Republiku Hrvatsku te okupacije hrvatskog teritorija ...“, postupao „... protivno odredbama čl. 3. toč. 1. odlomka 1. i 2. pod toč. a) i c) Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. te protivno odredbama čl. 4. st. 1. i 2. toč. a), e) i g) i čl. 13. Dopunskog protokola Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol II.) od 8. lipnja 1977. ...“.

Na taj je način, s obzirom na vrijeme počinjenja kaznenog djela i primjenu Protokola II., izreka pobijane presude proturječna sama sebi i razlozima presude.

Odlukom Sabora Republike Hrvatske od 8. listopada 1991., na koju se poziva i prvostupanjski sud u razlozima presude, Republika Hrvatska je raskinula državnopravne veze na temelju kojih je zajedno s ostalim republikama i pokrajinama tvorila dotadašnju SFRJ. Time je proglašena potpuna samostalnost Republike Hrvatske, pa od tog datuma Republika Hrvatska ima međunarodnopravnu osobnost.

Oružani sukob na području Republike Hrvatske imao je nemeđunarodni karakter sve do 8. listopada 1991., a oružani sukob koji se od tada odvija na njenom teritoriju, u smislu primjene odredaba međunarodnog prava, smatra se međunarodnim sukobom. S tim u vezi se Ustavni sud Republike Hrvatske očitovao (predmet broj U-III-4150/2010, U-III-4236/2010, U-III-4273/2010, U-III-4295/2010, U-III-4301/2010 i U-III-4376/2010 od 12. siječnja 2015.) o primjeni Protokola II. na događaje poslije 8. listopada 1991., te o drugim pravnim pitanjima u vezi s karakterom oružanog sukoba na području Republike Hrvatske prije i poslije 8. listopada 1991.

Usprkos tome, u izreci pobijane presude se izrijekom navodi da je postupanje optuženika „... u mjesecu listopada 1993...“ bilo protivno Dopunskom protokolu Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol II.). Premda, u razlozima presude, prvostupanjski sud daje oružanom sukobu međunarodni karakter, proturječno takvom svom utvrđenju, optuženika proglašava krivim kao da se radilo o nemeđunarodnom oružanom sukobu.

Zato je ostalo potpuno nejasno, na temelju čega prvostupanjski sud smatra da je Protokol II. primjenjiv na inkriminirani događaj.

Nadalje, utvrđujući postojanje pravnog kontinuiteta, sud prvog stupnja zaključuje kako je trebalo primijeniti OKZRH, smatrajući da je taj zakon najblaži za počinitelja što je, dodatno, doprinijelo nejasnoći razloga pobijane presude.

Iako je pravilno utvrdio kako je u međuvremenu stupio na snagu novi Kazneni zakon („Narodne novine“ broj 125/11., 144/12., 56/15. i 61/15. – ispravak, 101/17. i 118/18. – dalje: KZ/11.), nejasan je stav prvostupanjskog suda da pravni kontinuitet kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. OKZRH postoji u kaznenom djelu protiv čovječnosti iz čl. 90. KZ/11. Prvostupanjski sud nije naveo razloge zbog kojih činjenični opis kaznenog djela iz optužnice može biti podveden pod zakonski opis „tko kršeći pravila međunarodnog prava u sklopu širokog ili sustavnog napada usmjerenog protiv civilnog stanovništva, uz znanje o tom napadu, siluje“, iz čl. 90. st. 1. toč. 7. KZ/11. Pored toga, prvostupanjski sud je, potpuno, zanemario kako je kazneno djelo ratnog zločina, opisano kao kršenje pravila međunarodnog prava za vrijeme okupacije ili međunarodnog oružanog sukoba, silovanjem civilnih stanovnika, sada normirano u čl. 91. st. 2. toč. 22. KZ/11. Za navedeno kazneno djelo propisana je kazna zatvora najmanje tri godine, dok je za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZRH propisana kazna zatvora najmanje pet godina ili kazna zatvora od dvadeset godina.

Zbog svega navedenog trebalo je, u povodu žalbe optuženika, a po službenoj dužnosti, pobijanu presudu ukinuti i predmet uputiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje i odluku.

Nakon što otkloni ukazane povrede, prvostupanjski sud će savjesno ocijeniti svaki dokaz zasebno i u svezi s ostalim dokazima. Na temelju takve ocjene izložiti će sve nesporne činjenice te određeno i potpuno izložiti koje sporne činjenice i iz kojih razloga uzima dokazane ili nedokazane. Pri tome, osobito treba cijeniti vjerodostojnost proturječnih dokaza, navodeći jasne i razumljive razloge o odlučnim činjenicama, uz potpuno harmonizaciju izreke i razloga presude, koju treba obrazložiti u skladu s odredbom čl. 459. ZKP/08.

S obzirom na izloženo, na temelju čl. 483. st. 1. ZKP/08. odlučeno je kao u izreci.

Zagreb, 19. prosinca 2019.

Zapisničarka:
Maja Ivanović Stilinović, v.r.

Predsjednica vijeća:
Ileana Vinja, v.r.